

AKATALPA

Ağustos 2025 - Sayı 308

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

İrfan YILDIZ

TRAJİK BİR VAROLUŞA ZEYİLNAME

7. GÜLTEN

Garp ile Mağrip aynı şey mi Leydim?
Musalla Şarkı'nın - -
Sen
Garbî
Fakat flû
Bir fîl gördün
Gözleri çiçeğe durmuş
Sessiz bir serçe
Kondu o dala
Muğlak alanda içtin
Ölümçül şarabını
Aşkım
Ki sen biliyordun
Ophelia'nın hikâyesini
Niçin sulara yakın durdun
Niçin göğe bakmadın daima
Varlığın resmini herkes yapıyor
Ama ölümün resmi bambaşka
İşte budur:
John Everett Millais
Şiirin içindeki
Sessiz orkestra
Ophelia
Gülten..
Sen, günlük tutarak
Karga burga yazılarında
Dünyaya mektup yazdın
Ölümler ülkesinden
Ünlü değildin Diana gibi
Ama anlamlıydın
Bir Ahmet Haşim dizesi kadar
Yok bir Anadolu türküsüyün sen
Karacaoğlan'ın söylerken ağladığı
Adı Fatma
Ayşe
Gülnaz
Emine
Asiye
Derin ölü hepsi
Ophelia gibi
Ne Bedri Rahmi yapabildi resmini
Güç yetirip gözyaşından
Ne Nuri İyem
Gözyaşını tanıdı da Fikret Otyam
“-Hû Dost!” dedi

Bu hikâye de burada bitti.

Gültekin TEZCAN

SIĞINAK

kumdan bir nehir gibiydi aramızda zaman
kurulmuş bir saattim aldanmaya, yüzünde durdum
bağışla dikenimi bu çölü anla
herkese kaktüssem sana ne oldum?

beni tenhalardan sor, oyulmuş göğsümden
suyunu anlamayan fidanlar incitti beni
kendime sığamadım sana geldim
ne kadar kalabalıktın anlat kalbini
anlat, kalbin kaç odacıktı sevgili?

ezilmiş çiçekler vardı sesimde
sesim erken kışların habercisi
hangi düş ölümden döndürür artık
yılıkyı bıraktığım şu ellerimi?

anlat, ellerin kaç baharlıktı sevgili?

Döndü Açıkgöz, İsmail Alkan, Burçin Laçın Altay, Gülay Altıok, Fatma Aras, Hande Ası, Cansu Aydın, Atnan Başkesen, Kemal Bayrakçı, Cemile Çakır, Âba Müslim Çelik, Fazlı Çoban, Ramis Dara, Ahmet Şerif Doğan, Yalçın Duman, Hasan Efe, Barış Erdoğan, Nurkan Gökdemir, Uluay Koçak Güvener, Nihan Işıker, Ayfer Karakaş, Yunus Karakoyun, Levent Karataş, Mahir Karayazı, İlhan Kemal, Nevzat Konşer, Hülya Köksal, Mustafa Oğuz, Emin Orhan, Mine Ömer, Seher Özkök, Mehmet Rayman, Serkan Savaşeri, Muharrem Sönmez, Eren Şahin, Kazım Şahin, Hasan Ünal Tekağaç, Gültekin Tezcan, Mehmet Akif Tutumlu, Yeprem Türk, İrfan Yıldız, Büşra Kurtar Yılmaz.

Ramis DARA

Bir flanör-flanöz (aylak kent gezgini, boşa gezer) için günün çatısını iyi kurma, kiremitleri düzgün döşeme ihtiyacı vardır. Her yer rüzgâr, yağmur, güneş, gündüz ve geceyken.

*

Esnaf dükkânını akşam hangi duygularla kapatır bilmiyorum. Biz flanörlerinse, gün batımlarının hiçbirini diğerine benzemez.

*

Söylemem gün batınca içime çökenleri,
Kaç yüz bin yıla gider bilemem kökenleri...

*

Yanı başındaki serçelerle kumruların, ne terk ettiği, ne de –insanlar gibi– içine girip rahatsız ettiği, onca müdahaleye rağmen bitkilerle çiçeklerinin kökünün kurutulmadığı ve bunlarla hafiften ortak bir duyum-uyum halinde yaşanabilen bir şehirde, yalnızlıktan yakınılmaz. Bu çağda yaşanabilecek hoş bir ütopya-hayat da sayılabilir bu pekâlâ.

*

İnsanlarla, eski dostlarımla, ki içimden onlarla hâlâ dostum, buluşup konuşma isteğimi yitirdim. Hele randevulaşmak. Bu beni çok geriyor. Buluşsam konuşurum, dinlerim. Seviyorum da onları. Ama önceden planlamak bana göre değil. Bir alışkanlık silsilem var gün içinde, bir de doğaçlamaya fırsat veren rastlantılar; bu çok yeterli ve güzel bir şey.

Tabii bu yaşantı biçimimi kolaylaştıran şeylerin başında da dergi geliyor olabilir. Onun aracılığıyla çoğu şair yazarla son yazdıkları üzerinden konuşmuş gibi oluyorum.

Ve özgürce seçip az az okuduğum kitaplar.

Bir faktör de, sanal ortamda deftere yazar gibi anlık duygularımı yazıyorum.

Ve bütününnn, bütün bunları doğanın; toprağın, otların, ağaçların, kuşların, mevsimlerin sunduğu çıldırtan bir coşkunun, flu bir hüznün üstüne koyuyorum...

*

Mevsim mevsim değişen dağlara bak hisse kap
Kuşun uçup giderken yerde kalır boş bir kap...

*

Bir başlarına insanları değil, onlarla paylaşmış olduğum mekânları, zamanları özleyorum. İnsanlardan şu ya da bu şekilde haber alıyorsunuz, belli bir zamanın yüklendiği mekânlardansa bir ses almak, onlarla temas mümkün değil. Birlikte yaşanan zamanlar ve mekânlar olmasa, hayat sanki daha kolay hale gelecek, ama belki de artık hayat değil, bomboş, tın tın bir şey olacak.

*

Arkamdan Burdur-Denizli yörelerini çağrıştıran kıvrak Akdeniz-Ege türküleri, solumdan kızıl gerdanın panik panik ötüşleri gelirken, MÖ 408'de sahnelenmiş bir tragedyanın (Euripides'in *Orestes*'i) günümüze notalı haliyle ulaşmış yedi dizelik bir koro parçasını anlamaya, zihnimde canlandırmaya çalışıyorum.

Bugün karada ölüm yok, denizden ve havadan da biraz uzak durdum mu tamam.

*

Üç beş farklı ötüşüyle bir baştankara adeta özel bir konser verdi çevreye. Onu sadece benim kulaklarım işitti, benim gözlerim gördü, herkesin işi aceleydi. Sonra uçup gitti kuşçağız. Belki aradığı aşkı bulmuştu. Ben de bir kır çiçeği fotoğrafı çekip yolladım arkasından teşekkür için.

*

ÇOCUK VE SONSUZLUK

Barış Alaz'a

toprak kabarıyor üzümler asmada
göğüs kafesimin üstünde yapraklar
beyaz sayfalar sular akıyor benimle aranda
çıplak aklımızın serinliğiyle
istemiyoruz uzun sürsün gece

yüzün mısır tarlası sarı buğday
bir adımda dağın ardı ve ova
hafifliyor gövdem çocuk sen gülünce
öpmesi var küsmesi var kapaması var
gözlerini gece boyunca

toprak kabarıyor yarıyor incirler dallarda
göğüs kafesimde serçeler
hızla dönen bir su değirmeni seninle aramda
böyle büyüyoruz
gökyüzünün altında güneşin ışığında
çevire çevire sayfalarımı sonsuzluğun

Ardıçkuşu, karatavuk, ispinoz, baştankara, saka, bülbül ve tanımadığım diğer bilumum kuş seslerinden oluşma koroyu dinleyerek yürüdüm. Bursa'nın dağ eteğindeki iki komşu köyü arasında uzanan şu şahane yolda. Kirazlar, dutlar, can erikleri arasında. Madem eryazda güneş yok-bulut çok, madem geçbahar hava.

*

Pazar pazarına çıkan ara sokakların birinde 40-50 saka yavrusu bir kafeste çırpınıp çığırıyor. Hiçbirinin baş çevresinde kırmızı renk yok: Bu yılın yavruları olduklarını buradan anlıyorum.

Ülkemizin gittikçe yok olmaya yüz tutan güzelliklerinden bu varlıklar.

Kızımın sabahları kuş seslerinden uyuyamadığını söylediği ABD'de bu kuşlardan yok. Bizde var; ama var gücümüzle yok etmeye çalışıyoruz onları.

3-5 yıl önce gittiğim köyümüzde uzaktan seslerini duymuş, kendilerini görememiştin. Bursa çevresinde de birkaç yıl öncesine göre daha az görebiliyorum artık.

*

Dallarında kuş olan bir ağacın altına oturmakla, kuş olmayan bir ağacın altına oturmak aynı şey değil benim için. Kuşlu olan sürekli yaşamı hissettirirken, diğeri hep susuyor. Caddeleri sokakları dolduran, üstüme üstüme yürüyen ama bana bir şey söylemeyen gürültücü kalabalıklar gibi.

*

Saçlarımı kaşlarımla buluşturan rüzgâr. Temmuzu bahar yapamazsın. Ama iyi ki varsın.

*

Bilirim, senin gıdan caddeler, ey flanör!
Kış gelmeden kendine çorap, bere filan ör.

*

Ağırlıkları attım, kuş bile değil, tüydüm,
Dünya karanlığından ışığa doğru tüydüm...

EMEK

Eski kalemlerin yüzüme çizdiği resmi taşıyorum
Rüzgârın aşınmış gövdesini yarına oymasını sonra

Ertelenen hislerin gölgesinde mecnun taklidinde herkes
Herkes taşıyamayacağı taşlara -mış gibi bakıyor
Rüyası gerçek olmuş adamların
Hevessizliği var üzerimde
Gözlerimde bir an bakılmış bırakılmış bir manzara
Gençliğim falezlerden uçan serseri
Belki bundan
Ellerin sertliğinde ararım emeği
Gökyüzüne sordum iner misin aşağı diye
Dinledi, dinledi ama ses vermedi
Miskin bir kuşun
Reddetmesiyim kanadını
Zamanın ikindide eğilmesi
Ve ışığın titremesi gidenin ardından
Duruyorum sana inat dünya
İstedüğün anlamı çıkarabilirsin bundan

Duvarlar örüyorum duygular çevresine
Bir kuyuda boğuluyor baktığım her kelime
Bitenin bitmiş olmasına ve bitmesine
İman ederim ve yemin
Kaderin tırnaklarına
Ve yüreğin emeğine.

Bundan gayri ve evet
Susma vaktidir ve susturma içindeki isyanı
Bir ip ki geçmeli boynuna zamanın
Eller bağlanmalı ardından
İşte ben tam da bundan yani istersin diye
Sandalyenin çekilmesiyim
Tüm aşkların altından.

ÇAPRAZ SORGU

yeteneksizliğini kusuyor polis odama,
nefretini başımdan aşağı boca ettiği çöple;
gezegenimizin kesinleşmiş kuralı mıdır
yerleşiklerin yabancıları boğma huyu?

siber çağla da değişmedi
onun onu,
bunun bunu,
şunun şunu
eksilterek kısa yollarla
sıradanlaştırma güdüsü,
tek yumurta ikizine dönüştürme arzusu.

Ağustos 2024, Beşiktaş-Acıbadem.

Aforizmalar II

Mehmet Akif TUTUMLU

1. İnsan *ilişkiyle*, kelime *cümleyle* anlam kazanır.
2. Köpekler, kendilerini sahiplenen insanların bol kepçe verdiği sevginin *çalıntı* olduğundan kuşkulalmaz mı hiç?
3. Yaptıklarının tümü *gerçek*, bir kısmıysa *doğrudur* insanın. Bu nedenle tekil bireyi tanımlamada başrolü gerçeğe vermeli.
4. Muhabbet etmek: Hiçlik üzerinden özgürlük alanı açan bir fiil; varlığın *akmasını* sağlar.
5. İnsanın insana yalan söylemesini sıradan bir şey olarak, hattâ *anlayışla*; bana karşı yalan söylenmesini *yeni* bir şey olarak, *kızgınlıkla* karşılarım. Demek ki ilkinde filozof, ikincisinde insan oluyorum: *Pek insanca!*
6. Yavaşça izler keder, akıp giden zamanı.
7. İnsan'ın dizeleri: *Ölmek daha kolaydır sevmekten / Bundandır işte benim yaşamaya katlanmam. Yaratık'ın dizeleri: Öldürmek daha kolaydır sevmekten / Bundandır işte benim yaşatmaya katlanamam!*
8. Doğanın canlılar için en adil tasarrufu, *ölüm*. Neden gelirken değil de giderken? Yeryüzü serüveninde hiçbir canlı yan gelip yatmasını diye mi?
9. Aşk, ötekinin varlığı üzerinden imge üretmektir; imgesel anlam bitince aşk da biter.
10. Güvensen *hüsran*; güvenmesen *paranoya*.

ŞİİRE MEKTUP

Fatma ARAS

Senle sustum senle taştım adı yok bunun ama herkes şiir diyor.

Sevgili Şiir, Sana ilk kez çocukken bir köydeki evimizin balkonunda ağlarken sarıldım. Avuçlarım küçüktü, yüreğim yorgun...

Ama sen büyüktün, çünkü beni sustuğum yerden konuşmaya çağırdın.

Sen tavana asılı beşiğimin halkasında, çocuk Fatma gözleri dolu bir masal gibi sallıyordun beni. O masalın içinden seslendin bana. Ne zaman bir cümleyi yutacak olsam, sen sözcük oldun, cümle oldun, içime aktın.

Büyüdüm, olgunlaştım. Bu sene doğduğum eve gittim. O beşiğimin halkası hâlâ tavandaydı ve bana hüznün fısıldadı usulca... Sen oradaydın yine; hem geçmişin gölgesinde, hem bugünümde bazen vurucu bir imge aklımda dolandı adın yok senin bir annenin susarken taşıdığı kadar ağır, bir çocuğun için titreten kadar yankı ve bir dağı sırtında durmadan esen rüzgâr gibisin. İçimdeki bu kıvılcımı sen verdin, külü de.

Sevgili şiir, annem bana “Çıngır” derdi. Alev gibi başı dik, biraz çılgın... Sen, o çıngırının içinden geçerek büyüdün. Beni ben yapan ne varsa, seni de orada doğurdu. Yıllar geçti. Yalnızlık çoğaldı, acılar serpildi... Ben bazen hayata küstüm, bazen kendime, ama sen hiç terk etmedin beni. Ben susarken imgelerin dürttü beni, ben kaçarken sen iz sürdün. Sana tutunarak büyüdüm şiir. Geceleri uykusuz, gündüzleri yorgun ama hep içimde senin sesinle ayakta kaldım. Beni her satırda yeniden doğurdun.

Evet şiir, sen denizdin, ben kıyı. İmgelerin vura vura kayadaki taş gibi eritti beni. Dalgaların çekildikçe sustum, geldikçe çoğaldım. En sonunda sana karıştım; adımlı bıraktım, söz oldum, dize oldum... Şiirin oldum.

Şimdi geri dönüp baktığımda anlıyorum: Sen beni büyütürken hiç bırakmadın. Sen kalbimin sesisin. Ben seni hiç seçmedim — sen beni çoktan seçmiştin taaa çocukken.

İşte sevgili şiir zaman su gibi akıyor, şehirler değişiyor ama sen içimde hep aynı kaldın. Yaş aldıkça sen bana uzak bir kıyı oluyorsun, ben ise hâlâ sana akan bir ırmak. Sana her seslenişimde yeniden doğuyorum adı konmamış bir şiirin ilk dizesinde!

Âba Müslim ÇELİK

GÜL SOKAĞI ÇARDAĞINDA

“Gün süpürücüsü Güneş” apansız
alıp başını gitti, efkârlı, ham haliyle
gerilerde ko’muştu *Çıracıoğlu*’nu
Öteki kimdi? Belli olmuyor mu?

Umur Bey’e doğru tırmanınca
üç beyaz bulut, üç yol ayrımında
geçiverdim mesafelerini yontarak,
usul usul mermer hava üstüne
göğün gözyaşlarını indiriyor hu erenler

Bursa, o akşam *Kirazlıyayla*,
Şakımeferdi Pınarı’ndan elini çekti
üç kanatlı masal kuşunu ağırlayacak ille de
cebimde taşıdığım nilüfer çiçeklerinin
tazları. Yağmur yağdıkça yağıyor el’an
kırlaşmış saçlarımın aylasına.
yörük kızı mı? Isık çaldımsa da bakmadı

denizini arayan bir nehirdim ki
Serseri standartları enstitüsü’nde
-Kıl pranga ve kıldan köprü-

İçerek şarabını *Müşküle Köyü*’nün
bir gittim, iki geldim daral bastı zaar
Nâzım Çınarı’nın ayıltan gölgesinde
içerim bil fiil kuyu suyu gibi depderin
dalmışam kanatsız hayallere
az biraz, âşık Halil,
gahi Dedesultan (ş)imdi

İlhan KEMAL

BAHARIN BEKLEDİĞİ

Varlık! - Bak ona! Öyle epridi ki, gözlerinle gör
Çiçekli desenlerinden tutaım da yaka bandına,
oradan balenine, şok derin çürüdü can gömleği?!
Bakarken gözlerini devirip alaysama, alınır bak!

Taş terzisi gelse makas işlemez onarmaya; ziyan
Oldu! Onu da söylemeli: Lif özüne dek kızıla kesti
Dedi: Olsun, şu arada kanamak, sayılır kan aymak!
Anlamak! Sen ki güvercinin kurakta suya eğilmesi

Kan değil mühür o: Şair ki şura okuyla vurulur!
Her şey kanıt olur ne çok ayakta öldüğüne
İçerde doğup dışarı şorlar delicoş ırmakları
Şairin akanı ankasıdır da, onu küllerinden doğurur

Eşkere olsa da çok eskidiği göğün altında
Her gelen hor bir bakış koysa da gamzesindeki tenhaya
Kovulsa da vaktin güz elleriyle bir güzel
Bahar onu bekler yine de yenilemek için fişkın inadıyla.

AH O TIRPANLAR, O UÇURUMLAR

Kayaların anlattığı öykü.
Devasa kütleleriyle dağ yamaçlarında,
geçmişin alevden özü,
şimdinin aldatıcı sağlamlığı.

Ah, o kaya mı, uçurum mu ayak bastığım yer?

Yeşil otların anlattığı öykü.
Yeni çıkarmış başını topraktan,
büyümek istiyor ama
tırpanlar bileniyor bir yerlerde.

Bütün bu öyküler özgeçmişimden bir parça.
Geri dönüp baktığımda gördüğüm
bir volkan ağzı,
kabarmaya durmuş toprak
ve tırpanlar...

Ah o tırpanlar, o uçurumlar
izlemede adımlarımı.

29 Şubat 2024

Döndü Açık göz

GÜL DİRENCİ

Kırmızı bir gül direnir kar üstünde
Doru atlar koşar dağ içinde
İpeksi bir bulut başını döndürür
Eriyip gidersin gam içinde

Gran Tepesi'nde kaşık oyunları oynarsın
Çanakçılar zurna çalar Şimşirlik'te
Üç Telli Yelek festen bir duvak
Gelin olup gidersin at üzerinde

Kiminin adı Hatçe kimi Fatma
Çocuklar doğar ölür nenesi
Koklarsın bir gülü utanarak
İç çekip düşersin dem içinde

Yağmur kar biter ceviz ağaçları büyür
Gidenler döner kalbini kapatırken
Soyun kurur dost dediğin el olur
Düşman bildiğin tutar elinden

Taş ocak önüne kurulum sofrası
Pişer sacda ekmek nişasta helvası
Mısır tarlasında yandı dediler Ali'yi
Pencerendeki kuş hayra yorulur

Derdim var deme hasta görmeyince
Yalnızım deme mapusa düşmeyince
Hayat kısa bir yol yükünü sen seçersin
Yedi kapının birinde ölmeyince

ÜÇÜNCÜ DÜNYA BAHÇELERİ

(“La Jetée” filminden esinle)

“ ‘Bahar geliyor.’ dedi. ‘Kokusunu almıyor musun?’ ”
(Frances Hodgson Burnett, “Gizli Bahçe”)

kulak verin iç sesinize titrerken ruhunuz:

sizin çiçekleri acımasızca kopardığınız yer bizim
sessizliğimiz
ve uzak kâbuslardan taşan elemlere gündelik kayıtsızlığımız
haykırmak için çırpındıkça feryadımın boğulduğu
karabasanlar
yine de sahici yaşam özlemiyle tutuşan sözcüklerim var
benim
“cehennet” gönlümde is is; bir agnostalji hissiyle, dağ gibi

huzur bulduğunuzu unutarak gölgelerinde
neden tarumar edersiniz o eflatun bahçeleri?
ki çok kısa değil mi zaten leylakların ömrü?
yazıyorum ışıq potansiyeli taşıyan kelimelerle
iç sesinizle okuyup kalbinizin uçurumlarında
yankılanmasına izin vermiyorsunuz bir kez bile
özleyeceksiniz yeraltındayken biliyor musunuz
gündüzleri iskele kıyısında yaptığınız yürüyüşleri,
bir Ali Mümtaz Arolat şiirinde ölümsüzleşen
o leyleklerin hafifçe kanat çırpıtığı mavi iklimleri
siz çiğneyerek kürenin elmaslaşan yüreğini,
devam ediyorsunuz bizim sessizliğimizde
mor salkımları duyarsızca yoluk yoluk etmeye
bense çırpınıyorum o karabasanda hâlâ
fidanlar büyötmek için bir “belki” uğruna
-beni dinler diye birileri- şiirlerken harfleri
iyilik, güzellik ve doğruluk aşkına
içimde boğuntu hissi fakat küçücük bir ümit...

kulak verin iç sesinize titrerken ruhunuz:

derin suları rahatsız etmemek için kürekleri aheste çeken
kayıkcı nerede
fotoğraflardan izleyebileceksiniz ancak tatlı uykusundayken
mehtabı
okşayamayacaksınız onun denize serpilen parlak ve
yumuşak saçlarını
bir sandal gezintisi sırasında hissedemeyeceksiniz o ısıtılı
serinliği
sanat içeriğinden ibaret kalacak sadece Van Gogh'un
yıldızlı geceleri

Epilog:

ah! bir gün kaybedeceksiniz ayrıcalığımızı:
“Hişt! Hişt!” diye çağırılmayacak sizi kırgın Doğa,
fundalıkların arasından seslenmeyecek size bir daha...
belleklerden silinecek yavaş yavaş yeşil tarlalardaki
çimenlerin mut saklı kokusu...

ve rüyalarda kalan bahçelerin yasını tutarken neyler
pişmanlık içinde dinleyeceksiniz mersiyelerini
kalp uçurumlarınızda yankı bulacak bir tanıdık seda:
“kulak verin iç sesinize titrerken ruhunuz...”

ÖDÜNÇ MANZARALAR

Barış ERDOĞAN

*Hiç kimse bir manzaraya
aynı gözle bakmamıştır. O halde
manzara birden çoktur.*

Aynı gökyüzüne bakarız, başka manzaralarda geziniriz.

Hayat yakınmalar yumağı; uyanırsın yakınmalar, talih bir rol biçer yakınmalar, düşlere dalarsın yakınmalar. Tolstoy'da da vardır yakınmalar; eğer Homeros'un yolu Sibiry'a'da Omsk cezaevine düşseydi üçüncü destanını Dostoyevski'nin yakınmalarıyla doldururdu. Padişah hazretlerinin koltuğunun altında yemlenen Baki'nin (gerçi şeyhülislam olamadığı için yakınmaları ömrünün sonuna kadar sürecektir) eller üstünde tutulduğunu gören Nevi de Baki'yi bir çırpıda siler ve Baki gibi el üstünde tutulmadığı için yakınmalarını, “*Şi'r-i Bâkî'yi salardum cür'a gibi ayağa/ Başuma togsa benim de mihr-i devlet subh-dem*” (Sabahleyin başıma devlet kuşu konsaydı Baki'nin şiirini ayağa dökülen şarap gibi serperdim) beytiyle sürdürür. Osmanlı şiir dünyasının manzarası bugün farklı bir manzara mı arz etmekte, hayır! Şairler ve yazarlar cennetin kapısında oyalanan talihsiz varlıklardır. Kimi Tanpınar gibi uykusuzluktan ve huysuzluktan, kimi Fuzuli gibi geçimini sağlayamamaktan... Sokrates'e, “Seni haksız yere öldürüyorlar.” diye gözyaşı döken karısının yakınması bir suçlama değil midir? Nietzsche'nin, “*Her türlü yakınlama suçlamadır.*” sözünü de haklı çıkarmaz mı?

Hayat, serzenişlerle dolu bir tren yolculuğudur. Pencereден gördüklerin, görmek istediklerin, görebildiklerin; hepsi o kadar. Çöldekine demişler, hiçbir şey gör(e)meden yol alıyorsun. Çöldeki gülmüş: Görmek isteyeneye seraptan daha güzel bir manzara mı olur?

Gerçekten sizi bir kuşun, bir zeytin ağacının, denizdeki balığın yorduğunu gördünüz mü? Ama vahşi insanoğlu bu güzellikleri çöle çevirdi mi serap da kesilir. Keşke hayat manzarası güzel bir yol olsaydı. Onu da doya doya seyredmeden yolun sonunu merak edenler var. Her şey görene, duyana, dokunana. Dalya diyen bir İtalyan'ın ‘hakıyla yaşadın mı?’ sorusuna cevabı ders niteliğindedir: Ellisine kadar dolu dolu yaşadım, ellesinden sonra yaşadıklarımı tekrar ettim.

Benzer yanlarımızı bizi bir arada tutan. Bir kedinin gözü, bir denizin rengi, bahara erişmiş bir ağacın dalı, bir kuşun ötüşü... Bir yazı neden sürükler okuru? Üslubunun mayası, hikâyesi... Düşüncenizde üstünüze oturmayan bir gömleği sırtınıza geçirmezsiniz, varlığını katmadığınız bir manzarayı izlemezsiniz.

Taşın huzursuzluğu var bende. Kırılmamalıyım.

Herkes bir manzaraya bakar ama onu gören, onu anlamlandıran tek bir göz vardır. Gözlerinizden birini yummazsanız iki gözle baktığınızı sanırsınız. Bunu şöyle okuyorum: Evin kilidini açan tek anahtar vardır, diğerleri maymuncuk; hayatınızı özetleyen tek sözcük vardır, diğerleri jandarma. Benim halim böyle bir şey. Resim diyorum, fotoğraf küsüyor; şiir diyorum, ebru boynunu büküyor; müzik diyorum, deneme mırın kırın ediyor. Bir zamanlar İstanbul'da Zonaro adlı İtalyan bir ressam vardı. Duvar işçisiyken resme geçer. Ruhundaki renkleri arayıp bulur. Sarayın kadrolu ressamı olur.

Her sabah gözlerimle okşadığım Göksu'yu çizer, Galata'yı resmeder, Abdülhamit devrilince ülkesine döner. Göksu'yu gören göz kalmaz, “Sandalda Genç Kız”ı öksüz kalır. Duvar da hep bir tuğla eksiktir. Gidip o tuğlayı koyacak bir kişi çıksa da, Kierkegaard'ın, “*Adem, Havva'yı seçti çünkü başka seçeneği yoktu.*” cümlesindeki yargıyı güçlendirmiş olur.

Suskunluk yaralayıcıdır.

Manzara seçimlerim görmeye dayalı değil sadece, yaşamaya, hissetmeye, yorumlamaya da dayalı. Bir ömrün tarihini ciltleyen mücellit konumundayım. Bir kuş çocukluğumu kanatlandırıyor, bir köpek bir köşeye kısıtıldığını görünce imdadıma yetişiyor, bir manzara hüznümü beyaza boyayıp huzur veriyor. Resim, heykel, mimari yapı taşlarım benim. Sisley'nin “Kar” adlı tablosu Ağrı'yı kaplamış karı unutturur. Akdeniz'in onlarca mavisini vardır ama Ayvazovski'nin dalgalarında boğulmayı tercih ederim. Benden şunu da bekleme: Fikret Mualla tablosunu ağırlığımla altına değişmem. Tablo hayatla bağımlı sürdürür, altın hayattan soğutur.

Hangi manzara? İç manzara dış manzarayı bastırır.

Roma, Venedik, Floransa... Podova, Milan, Sicilya... Dolu dolu manzara yaşamak isteyen İtalya'ya gitsin. Her adımı tarih kokan Floransa'yı ne kadar merak etmişsem yoksulluk ve sahipsizlik kokan Sicilya'yı da o kadar merak etmişimdir. Acı manzaraların sergilendiği coğrafya... İhtişamın ve yoksulluğun kutupları... Amerikan sinemasının önde gelenleri (elbette Sicilya kökenliler) derin uykudaki atalarının çağlar boyu nefes aldığı bu topraklarda yoksulluğa son vermeyi düşünmüşler midir; benim kadar merak edeceklerini sanmıyorum. Bu ünlülerin en ünlüsüne bir problemi çözmeye çalışan Arşimet'in Romalı askerlerce götürülüp Sirakuza'da parçalandığını sorsak şaşkınlığı yüzünden kolay gitmez. Plutarkos anlatırsa kimin umrunda olurdu? Sanırsınız ki Etna'nın külleri sinema yıldızının çehresini tütsülemiştir. Sicilya'da her canlı bilir ki Floransa şaşaanın zirvesi, Sicilya ise yoksulluğun gayya kuyusu. Peki ya düşüncenin? Thomas Aquinas, “*Timeo hominem unius libri*” (Tek kitaplı insandan sakın/ kork. Daha geniş anlamıyla düşüncenin çeşitliliği zenginliktir demek ister.) demeseydi tarihte bir eksiklik hissedilir miydi? Evet.

Süleyman Nazif'in manzarası Hisar'a korku verir.

Uzun bir nehir kaynağındaki rengi döküldüğü yere kadar taşıyamaz. Mekân tutamamış insan da, ömrü gökkuşağına dönse de ana rengini yitirir. Korkun o manzaradan. Ama insanoğlunun manzarası rengarenkse seyrine doyum olmaz. Abdülhak Şinasi Hisar, arkadaşı Süleyman Nazif'i Hadisat gazetesindeki köşesiyle betimler: “*Rumların mavi beyaz renklerle basmış oldukları ve bir köşesinde Ayasofya'nın, diğerinde Atina'nın resimlerini gösteren bir haritayı asmış ve cami resminin üstüne ‘dinim’, öteki manzaranın üstüne ‘kinimdir’ kelimelerini yazmıştı. Fakat muhabbet kadar kin besleyen bu hassasiyetin duyduğu mütemadi öfke, onu elbette yoruyor ve ona ızdırap veriyordu.*”

Ne kadar yaralayıcı manzaralar... Keşke okumasaydım.

İnsan korkunç manzaralar barındıran bir varlık...

Hülya KÖKSAL

SAÇLARI AKLAŞMIŞ COĞRAFYADA

Sisli düşüncelerin isli duyguların arasında
Sürekli kendine dönen ve kendine çarpan
Kınında taşır kendi infazını
Düş boğumu umut bozumu
Aratır bağ bozumlarının şenliklerini
Aratır sevgilinin saç örgülerinin boğumuna taktığı
efsaneleşmiş gelincikleri
Derken bahar yağmurları getiriverir
Toprağın yürek hoplatan dallarda halaya duran çiçek
örgütlenmesini
İlahların serinliğine karşın hayatın derinliği
Savrulmuş ve savurgan öyküleri
Hayatın fethine çıkmış yalnızlığı dönüştürür
Zamanı bir başka zamana taşır
Çözer gözbağını tarihin saçları aklaşmış bir coğrafyada

Mine ÖMER

SEVİMLİ KOMŞULARIM

ada, sarışın bir limon ağacı
gürültü kirliliğinden kurudu
boşlukta sallanır yelkovan

geceyi gürültüyle takip takıştıran
sevimli karşı komşum Tartel'in
kahkahası deler duvarımı
Gugulethu, yan dairemde geceyi cazla ezer
uzak yıldızlara çılgılığı

gözlerim karanlığa büzüşür
yüzüm rüya çiçekli gece...
ukala bir çapa beynimi kazar da kazar
zavallı uykum zıplar yataktan
bağırışma dumanı evim
nasıl bir orkestra apartmanda yaşamak?

saat sıfır üç
Tarteel'in o yorulmayan sesi
omuzları açık dans eden kapılar
üst katta topuklarıyla ritm tutan Şan
sabahın kemikleri sızlar yastıkta
gözlerimi çekiştirir şamata
durmaksızın kapılar çarpar şaşkınlığım yorulur

saat sıfır dört
pencerede giyinmiş kuşanmış trajediyim
kendimi umutla sulayan

Mayıs 2025, Gönyeli -Lefkoşa

Burçin Laçın ALTAY

BİR AKŞAMÜSTÜ BAĞIŞLA BANA YA DA BİR TAN VAKTİ

*Oysa çoktan
Bileklerini kesmişti aşkın
Gözlerim
Bin kere
Bin şiirle*

Senin gündüzlerin var
Benim gecelerim
Sen bilmezsin
Düşman sandığında
Tamamlarlar birbirlerini
Buluştukları o kısa vakitte
Yaratırlar bin yıllık aşkı
Alacakaranlık düşün şafağında
Tut gündüzleri sıkıca, bağla geceye
Bir akşamüstü bağışla bana
Ya da bir tan vakti

O zaman acılarımı bağışlarım bir nehre
Söylerim sulara ulaşınlar diye
Evine ve bahçene ve kalbine
Sakince yürüsün damarlarında
Anlamanın sessiz büyüsü
Bambaşka bir düş yeşerir bahçende
Karışınca sularıyla yaşamın
Sen bana karışınca

Senin çiçeklerin var
Benim sarmaşıklarım
Sen bilmezsin
Boğar sandığında seni
Özlemlidir sarılmaya elleri
Yayılr kavuşmanın deniz kokusu
Aşka aşkla sarılınca
Tut çiçeklerin elini, dola sarmaşıklara
Bir akşamüstü bağışla bana
Ya da bir tan vakti

Gecelerim parlak karanlık benim
Sakin karanfil gündüzlerin senin
Bırak buluşsun karanfiller karanlıklarla
Kapından giren geceye aç kollarını
Yüzünle selamla gözlerimde biriken acıyı
Yağsın yağmurları geçmiş tüm kederlerin
Doldursun kadehini yaşamın
Şimdi tan zamanı diyorum
Diyorum ki bağışla bana eşsiz akşamüstünü
Sarsın bakışındaki تنها hüznün, yaraları
Ya da tuz bassın kırmızı kadifelerle
Yeter ki karış gecemin karanlığına...

DÜNYA ŞAFAŞA GİDERKEN; “GEÇMİŞİN ANLAMISIZ VE ACI ŞİİRİ!”

Hasan EFE

Akatalpa’nın geçen sayısında (Temmuz 2025, sayı: 307) edebiyatçılarımızdan alıntıladığım bazı görüşmeleri kısa değinilerle aktarmıştım.

Derginin bu sayısı için farkı bir yazı düşünürken dünyadaki gelişmeler ve çatışmalar bir savaşa doğru evrilmeye başladı.

Yine edebiyatçılarımızın 1960’lı yılların başlarında edebiyat ve şiir üzerine söyledikleri epey ilgimi çekti. Özellikle bir akademisyen (edebiyatçı) olan ve bugün edebiyat ve edebiyat tarihi ile ilgili kaynaklar bırakan Suut Kemal Yetkin ve yine akademisyen olan (felsefeci) Tahsin Yücel’in şiir üzerine söylediklerini bugüne yansıtmak istedim.

Günümüze 1960’ların yansımaları nasıl olmuş?

Suut Kemal Yetkin’in İsmail Ali Sarar’a yanıtı:

“ - Şimdi de bir başka soruya geçelim. İleriden beri eski şiir, yeni şiir (anlamsız şiir) öteki adıyla ‘İkinci Yeniler’, tartışmaları süre gelmekte. Bu konudaki düşüncelerinizi ve tutumunuzu açıklar mısınız?

...
-Son yıllarda kelimeleri harman yaparak – anlamsızlık şiir imiş gibi – şiiri anlamsızlığa yöneltmek çabasını, boşuna harcanmış emek sayarım. Bu bakımdan İkinci Yeni diye adlandırılan ve bir akım süsü verilen anlayışı, bir anlayışsızlık saymak yerinde olur.”
(Ataç, nu.3, 14 Temmuz 1962, s. 7)

Günümüz şiirine İkinci Yeni’nin katkısı tartışma götürmez.

O gün de bugün de bu şiirin etkilerini görebiliyoruz. Yukarıdaki alıntıda söz edildiği gibi bütün İkinci Yeni şairlerinin; İlhan Berk, Cemal Süreya, Ece Ayhan, Edip Cansever, Turgut Uyar, Sezai Karakoç...

Hepsinin şiiri birbirlerinden farklı.

İlhan Berk’in Balad şiirinden birkaç dize:

“...
Al bir çocuk vardı o korkularda o
geceelerde
Büyük ulu sular yudu beni çokum artın
nasıl
Bir deniz size de gelir vurur elbet
anlarsınız”

Edip Cansevir’in Adsız Bir Çiçek adlı şiirinden birkaç dize:

“Rengini dünyaya ilk defa sunan
Adsız bir çiçek gibi parlıyorsa gözlerim
Sevgilim
Bana ‘sen bir şairsin’ dediğin zaman.

...”

Altındaki alıntıyı özellikle aldım.

Şu satırları yazarken dünyanın bir savaşa doğru sürüklendiği ve unutulmayacak daha nice acıların yaşanacağı bir yüzyıl...

Ayrıca geçtiğimiz yüzyılın sonlarında ülkemizde yaşanan acıların şiirleri hala etkisinin sürdürüyor.

Muazzez Menemencioğlunu’nun Tahsin Yücel’le yaptığı röportajdan:

“ -Acı çekmeyen bir insanın iç hayatı, iç hayatı olmayan bir insanın şiiri olmaz derler. Sanatın diğer kollarına da kolayca uygulanabilen bu yargıya katılır mısınız, karşı mısınız?

-İç hayatımızı yaşantılarımız, her alanda, her çeşitten deneyimlerimiz geliştirir. Bunlar acı da olabilir, tatlı da. Acılara üstünlük tanımak yanlıştır bence. Mutluluğun sevincin de yaşantıları vardır, bunlar da birer yaşantıdır. Bunlar da iç hayatını geliştirir insanın... Üstelik de bugün, iç hayatın o acılardan doğan şiirinin çoğu zaman bilinçaltı bir hastalığın belirtisi olduğu ortaya konuluyor. Bu şiir aslını ararsanız, kolay kolay seilmeyen, zevk vermeyen, paylaşılmayan, başkalarına geçici olmayan bir şiirdir. Belirttiğiniz düşüncenin benimsenmesinin sebebi, bir görünüşte aldanmadan başka bir şey değildir. Evet, iç hayatları mutlu yaşantılarla kurulmuş sanatçıların az olmasına karşılık, acı çekmiş sanatçılar pek çoktur, acılardan söz eden yapıtlar daha da çoktur. Ama bu, acıların daha çok sanatın yardımıyla paylaşılabilir kılınabilmesindendir, acıların çoğu zaman yapıttan başka boşalabilecek bir yer bulamamasındandır, bir de bugün olduğu gibi geçmişte de, dünyamızda acıların mutluluklardan çok daha fazla olmasındandır.”
(Varlık, nu. 580, 15 Ağustos 1962, s. 8)

Aklımda Ahmet Erhan’dan kalan Ağıt şiirinin birkaç dizesi de bunlardan biri:

“...
Sen de : - Bir arakdaşın öldü
Ben diyeyim: - Kardeşim!
Çiçekçi bana bir gül ver
Götürüp tabutuna iştiriyim.
...”

Bir de Nevzat Çelik’in Şafak Türküsü’nden:

“...
Bugün görüş günü
Günlerden Salı
Islak
Sarı bir yağmur”
...”

Bundan sonra edebiyatımız şüphesiz ki bu savaş ve yıkımlardan etkilenecek birçok acıları, hüznleri; özellikle de dile, söze; kaleme gelemeyecek derecedeki içsel acıları belki de bambaşka bir biçim ve biçimle yansıtmak.

Mustafa OĞUZ

ÇİN ÇİN

Bir şiir yazdım
Isık çalıp gezeceğim bu gün
Acımasız bir dünyadan
Tırnaklarımla kazıdım sözleri
Yoğurdum yoğurdum içimde
Doğurdum dizeleri

Bir şiir yazdım
Sığmıyor içim içime
Çalamaz kimse mutluluğumu

Bir şiir yazdım
Sevinçliyim işte
Çın çın sevinçli

Büşra KURTAR YILMAZ

BEKLEME ODASI

Dalda duran ama daldan dökülen, dalda duran ama dalı
içeren
İçimdeki kuşun sesini söktüm, benim yokluğum övüldü,
yokluğumu serdim sırtıma, kırmızı kurşunlar uzadı durdu.
Benim yokluğum öyle büyüktü ki yabani hayvanlar koşardı
Ben bir yarayım, kurumuş bir kabuğum
Kabuğum, için için çürümüş, için için soyguna uğramış
Kanayan bir çocukluğu taşıırken oradan oraya kambur.
Öyle kalabalığım öyle kalabalığım, balkonumu evimden
kovuyorum.
Gövdem desen geniş bir bekleme odası, kötü huylu bir
bekleme bu,
İşgal eden, tarumar eden, tüm kadınlarımı ve tüm
kuyularımı
Dalda duran ama dalı saklayan, dalda duran ama dalı
sayıklayan
İçimdeki kuşun sesini söktüm, benim varlığım yokluğundu.

Kemal BAYRAKÇI

YABANCI GİBİ

Gökkuşağını giyin usulca bak bulutların ardından
Yıldırımın sineme akacak sağanakların kanadından
Yok hükmünde sayamazsın içimizde çakan şimşegi
Hüzününü örtünse de yakacak gözlerin gök kubbeyi
Tanrı çalacak hilali aşkın mızıkacısı dudaklarından.

Yabancı bakışlarını çıkar ateşe yazılmış anılarından
Çıkar kalbinin karalama defterini içinin aynalarından
Hazinemdir kıskanılır yüreğimin arşa çıkmış sen tarifi
Yarım kalmış şiir gibi bilinmez son noktası konmadan faili
Belki saptanır kimliği yârin kokusu sinmiş mısralarımdan.

Ahmet Şerif DOĞAN

ÇIKMAZ SOKAKTA BİR PANDA

Şimdi hesap zamanı
Şapka kanununu önüne koy ve düşün
Herhangi bir sayı hiç olan harezminin icadından daha
önemli
Bir sabit fikirden sıyrılıp gelen negatif düşüncen
Bile oynaya sıfırın yok ettiği değerlerimden üstün

İnsan sevilmemeyi yok sayılmaya tercih etmez mi
Varlığının kabulü ve ispatı nefes aldığının
Kuzey Kıbrıs'ın tanınan ülkeler kategorisi yalnızlığı daha
kalabalık

Şimdi sevdiğim şapkanı giyip çıkabilirsin
Pandalar daha sevişgen bu dünyada.

Eren ŞAHİN

OKUMUŞ KESİM

Yokuş ülkenin tümsekleri saplandı yüreğin pelte akdine
ılım ılım bir rüzgâr dikildi faça göğün kırık plaklarına
psikosomatik bir içre, bendimde beni iteledi
sessizce parmaktaki kan emildi.

Kandan yoksun bir yarasa avurtlarımda ölümüne uzanıyor
bir kişi bile değildim, binlerceydi yarasa aortlarıma
dadanıyor
Türkçem benim anamdan emilen sütü helal etmeyenim.
Gıdım gıdım gıdıklanmaydı sevdalık histeriğim.

Otuz dört gündüz gece kıvrılan yılanlar nahoş uzanır ömür
şeritlerine
okumuş kesimi kaygının yüzü hançerlere yazdı
sıyrılmış kuşun ilmi bileklere ellere ha kaydı ha kaydı
bir kişi bile değildiler içimde, binlerceydi yalnızlıkta sancı

eli ayağı dolansın!
ülkenin birinde ikisinde savrulur hezeyan çiçeği
otuz dört yıl gece ılım ılım bir rüzgâr yekindir kabirlerin en
sevilenine
Türkçem benim kurşun kurşun mavzere teşne, mavzere
teşhir
ayrılığı düşünerekten bendimden benimi sıyırdılar
sessizliktir turnak aralarındaki pislik dizelere geldi

“otuz üçünde kahpe bir anarşist” diyor ya iskender *
sayıların ilminde bir yarasa emiyor varı göğü
okumuş kesimi faça gönlün ha gayret ha gayret
hakkını helal etmeyen benimlerle
ilmek ilmek bir yaşamak nihayetleniyor..

*: küçük İskender'in "Paris" 'şiirinden alıntılanmıştır.
(İskender,2010)

SOLCULARIN GOŞİZMLE İNTİHANI VE SAĞCILIKTAN VİKTORYA DÖNEMİNE

Yeprem TÜRK

Solcularımız, cumhuriyetin ilanından beri, ataları Tanzimatçılar ve İslahatçılar gibi sanatta, uygarlıkta ve siyasette Fransız görgüsüne teşne idiler. Daha doğrusu sol siyaseti, Türkiye’de 1950’lere dek, bir şekilde yerel kültürel unsurlarla harmanlanmış bu etki havzası yönetmiş, idare etmişti. Modern Fransız terakkisinde ortaya çıkan, tarihin en azından belli bir dönemine ve rejimine karşıtlık meselesi ve laiklik ilkesi de Türk solcuları için neredeyse biçilmiş kaftan olmuştu; tabii sonradan, özellikle de 1960’lara gelindiğinde resmi sol siyaseti ele geçiren Sovyet sosyalizmi heyecanının bu kültürel bakışı, bir biçimde solda bulandırmasına, zayıflatmasına hatta kesintiye uğratmasına dek. Sovyet sosyalizminden kaynaklanan toplumsal gerçekçiliğin siyasi vizyonu; kendine özgü bir acelecilikle, kısa yoldancılıkla ve bu tavrın yol vermiş kaba söylemlerle; sola iyiden iyiye sirayet etmiş Fransız görgüsünü silikleştirdi. Türk solunda yıllardır tekellüm edilen siyasi görgüyü yaraladı. İlk ve asıl solcularımız Fransız tecrübesinin vermiş olduğu birikimlerle ne denli ussal, zarif, makul ve saygılı iseler de 1960 sonrası solculuk anlayışı o denli köylü, avangart, marjinal ve goşist hale geldi. Atatürk’ün partisi olan CHP, 1960’lardan sonra değişti ve bir daha da eski haline dönemedi yani. Oysa CHP’nin Avrupa terbiyesine bağlı ‘laik ve bilimci tavrı’, Sovyet sosyalizmi solculuğuna göre daha akıllı başında, daha görgülü ve güven verici idi. CHP’nin bu klasik sol anlayışını, Sovyet sosyalizminin sertliği ve kabalığı kötürüm etmiş gibi görünüyor. Bugün CHP’nin temsilinde büyük bir goşist tavır var.

İslamcılara gelirsek: İslamcılar, Türkiye Cumhuriyeti’nde sağcılar olarak başladıkları siyasi kariyerlerini İslamcılar olarak tamamladılar, şimdi ise başka bir yere doğru yelken açmış görünüyorlar. İslamcılar, laiklik engelini aşamadıkları için pek öyle Fransız kültürü ve görgüsüyle irtibatlı sayılmazlar. Fransız şiirinden, sanatından ve vezninden faydalandılar ama yaşam tarzı olarak Fransız görgüsüne pek entegre olamadılar. Ve bizim Neo-İslamcı şair ve yazarlarımızın Anglosakson sevgisi de bir gerçek. Çünkü İslamcılarımız, bu kanonda bir benzerlerini buldular, gördüler ve onlarla aralarında yer yer özdeşlikler de kurdular.

İslamcılar, bu siyasi deneyim içinde azından parayı bulanlar, burjuva olma hedefinde başarı sağlayanlar ve daha başka türden de olsa dünyevi muradına erenler, İngiltere’nin o eski Viktorya dönemine ait bir panoramanın içindeymiş gibi görünüyorlar. O devirde yaşayanları taklit ediyor sanki bizim İslamcılarımız, Fransız olmasa da Anglosakson olsun diyerek. Aynen onlar gibi maddi temizliklerine gayret etmeye çalışıyorlar, kapitalizme göz kırpmıyorlar, onlar gibi iyi, pahalı ve gösterişli giyiniyorlar. Ve ayrıca en az onlar kadar dindar görünme çabasındalar da. Üzerlerinde aynı dönemin kültürel zenginliğini taşımamak şartıyla ama.

Yalçın DUMAN

CÜRMÜM

Âh sonra oturup cürmümüze yandık!
Elde kalan,
bütün cürümlerimize ağlayarak.
Sırtımıza yüklenmiş bir kez,
bütün suçlar ve suçlular;
deruni bir sızı kaplar,
bu mâkus ömrümüzü,
iflah olmaz şu viranelikte.

Figürler karmaşası mıydı,
alnımızda yazan ve silinmeyen?
Oryantalistler kadar kübikti bakışımız,
doğu’nun örtülü şehvet duruşuna.
Âh sonra oturup cürmümüzü yaktık!
Elde kalan,
bütün cürümlerimize ağlayarak.

Yunus KARAKOYUN

EMTİA

hiç leke tutmuyor,
ışığı

ışığı dinliyorum,
sessizliği renksiz,
içine giriyorum,
boşluğa kaçıyor zaman,
ışığı içiyorum
ve daha çok acıkıyorum
onu tanımaya çalışıyorum,
sözcüklere başvuruyorum,
karanlıktır ruh ikizlerin, ışığı

ışığı ısıriyorum,
dudak payı bir sevgili
sonsuzluğa dönüşüyor, o
büyüyor, kırılmaya dair
ve üzülmüyor, ancak sularda
ben ona şiir yazıyorum
belki rahatsızdır, biliyorum

ışığı kokuyorum,
karşı evin içinde bekliyor
bir kedi, hırıltısında uyuşuk
kendini prenses sanıyor
ah o küçük hanım efendi

bir tür yaşam kavgası
bilinçaltıyla satılıktır, çoğu
eşyalar, emtia ve alın teri
unutuyorum, bütün her şeyi

ŞİMDİ AŞK MEVSİMİDİR

*Bir Siyam kedisinin anısına
Kilisede yakılan mumların
Beyoğlu'nda çalınan tangoların
Çınaraltı'nda öpüşen iki ufaklığın anısına
Mavi bir elma şekerinin
Bir yudum sıcak şarap ve bir tutam tarçının
Durduk yere yanan İstavrit Kafe'nin anısına
Atlas'ın derinliklerindeki film biletlerinin
Galata Kulesi'nin altındaki meleklerin
İadeli taahhütlü birkaç şiirin anısına
Unutulan bazı unutulmaz günlerin
Anksiyetelerin mankiyetelerin
Ezgili, şen yüreklerin
Ve bir Beyoğlu'nun anısına
Bir bey kıızı yalanına...*

Uslu bi'çocuk gibi oturup beklemem
Kapı çalınır mı kalbimden önce

Kedimi de ne diye verdim
Köpek gibi ısırsa da ısıraydı
Kaçarsa kaçaydı
Dönemez ki şimdi / Hiç!..

Bi'aralık buldum mu derhal sıvışırım
Bahar yağmurlarından beri bu böyle
Evden kaçıp duran kedi gibi huysuz

Yalnız.. biliyor musun?
Tanıştığımız gün kadarsın en çok
Sırtında annenin hırkası hep
Ve St. Antuan'daki biçare
Mumlardan biri benim
Ateş diye
Yakınırsın belki
Çekinirim
Ama
Dikilir yine de
Bilirsin
Gün gelir
Olduğum gibi dirilirim

Beklemek belli
Beklenmek ne mene?

Gün olur bi'sey
Seni sorar
Gün olur bi'sey
Beni sorar / İçrek

Adım adım ektiğin tohumlar filizlenmiş
Yürüyor birbirlerinin ellerinde güllerle güller
Mevsimi geldi sevmenin sevilmenin
Sevinmemek niye?

Seni gördüğüme yemin edebilirim
-Çilleri kıştan gizli, yaza saklı-
Kıpkızıl gülen bi'çocuğun avcunda
Bindiğin tramvayın kışından sekip
Atlas'ın derinliklerine daldın / Sanırım →

KENDİ

Kendi hikâyenin yarım cümlesisin
Akmayan nehirlerdeki taşlar kalktı ayağa
Bilmiyorsun okunmayalı
Sayıklaman biteli çok hüznler oldu
Sen hâlâ bedelini öde her şeyin
Parça parça koparırlar bedenini

Hiç büyümüyor insan gidince
Tanıştığımız gün kadarsın en çok
Kolunda annenin çantası hep
Ve Beyoğlu senin sesinden
Seyyan Hanım
Tangolar:
“Şimdi aşk mevsimidir, gönülde karar olmaz
Çapkınlığın demidir, bir gülle bahar olmaz”

Yanmış bir İstavrit gibi olur içim dinledikçe
Kılçık kılçık
Limon bile sıkılmadan üzerine
Hiç sıkılmadan
Yakılan
Hiç yakınmadan cayır cayır yanan

Ayrıca
Çınaraltı'nda
İki duble sessizlik
Bir ağaçla konuşması için kâfidir adamın
Can kulağı ile dinlendiğinden eminse de
Canı yanar anlattığınca
Çünkü küçücük
Duyduğu şey yanında kifayetsiz
Kalır her sözcük

Biliyor musun,
Tanıştığımız gün kadarsın en çok
Elinde o mavi elma şekeri hep
Ve çok şiir oluyorsun halen gülünce

Uslu bi'çocuk gibi oturup beklemem
Gece aydınlanır mı yüreğimden önce

Bilirim ağaç yanar
Ağaç yanar orman kalır

Çıkmazdayım
Cezayir Çıkmazı'nda sıcak şarap
Chez Vous:
Evimiz...

Yanımda olaydın şimdi
Yaza inat içer
İçerlerdik

Kedimi de ne diye verdim
Köpek gibi ısırsa da ısıraydı
Kaçarsa kaçaydı
Dönemez ki şimdi / Hiç!..

ÖMER BURÇİN ÖZKİŞİ’NİN OKB56 YAYINEVİ’NDEN ÇIKAN ‘ANAKRONİK İHTİMALLER’ KİTABI ÜZERİNE...

Ayfer KARAKAŞ

A. K. : Bu kitap dördüncü şiir kitabınız. Merak ediyorum, kalpteki o kıpırtı; o saklı olanı görünür kılmak heyecanı hâlâ devam ediyor mu?

Ö.B.Ö.: Merhaba Ayfer. Çok klişe cümleler kurmaktan kaçınıyorum genelde şiir yazma motivasyonum üzerine, fakat kısaca cevap vermem gerekirse şöyle ifade edebilirim; evet giderek daha büyük heyecanla yazıyorum. Bunun sebebi bir yandan kendi şiir dilimi ve şiir ile olan derdimi giderek daha somuta indirebildiğimi gözlemlemem ise bir diğer yanı da şiirin benim için bir varoluş alanı olduğu kadar bir direniş alanı da olması. Ve hiçbir zaman inancımı kaybetmediğim bir şey var ise şu hayatta yenileceksek bile direnerek yenilmek. Bir ihtimal daha var elbette o da tutunduğum anlam dünyasının tüm imkânsız görüngülere inat gerçeklik haline gelmesi. Zor bir çağ bu hatta benim duygumu merak edersen berbat bir çağ. Ama ben çok önemli Marksist militan ve kuramcı Antonio Gramsci’nin şu sözünü hep hatırlatıyorum kendime inatla: Aklın kötümserliği iradenin iyimserliği!

Ö.B.Ö.: A.K.: Kitabın ismi çok ilginç. “Anakronik”; çağı geçmiş, eski gibi anlamlara geliyor. “Anakronik” ile “ihtimaller” sözcüklerinin yan yana gelme süreci ile ilgili neler söylersiniz?

Ö.B.Ö.: Kitabın ismini çok uzun süre düşündüm ve en aklıma yatan, daha doğrusu kitabın politik izleğini en ironik, çarpıcı ve merak uyandıracak biçimde ifade eden isim bu oldu benim açımdan. Çünkü bu kitapta yapmayı denediğim şey çok kısaca şu: Marksist bir şair olmanın ve politik açıdan örgütlü bir siyasi özne olmanın da verdiği bir dert elbette bu, “çağın ruhu” denen, aslında emperyalist barbarlık çağı olarak ifade edilmesi gereken bu dönemde, artık devrim, ütopya, eşitlik, adalet, sosyalizm, aşk vb. çağın ruhu tarafından arkaik, zamanı geçmiş denilen ne varsa bunlara çubuk büküm. Dikkatli okurun kitabın epigrafiyle kıymetli şair / abim C. Hakkı Zariç’ten ödünç aldığı o muazzam dizelerle aslında nasıl bir işe kalkıştığımı anladığımı düşünüyorum. İzninle tekrar vurgulamak istiyorum, en net cevap kıymetli şairden gelsin:

“Olasılık tanımadığın her şey gerçektir kalbim unutma bunu
Karakolda bitmelidir iyi şiirin sonu!”

A.K.: Kitabın giriş bölümünden hareketle “çağın ruhuna direnen” ne kaldı? Bence şiir... Siz ne dersiniz?

Ö.B.Ö.: Şiir direnirse kazanacaktır diyordu 160. Kilometre’den şair arkadaşlar. Doğrudur, katılıyorum buna. Evet bazı şiirler için bunu söylemek mümkün benim açımdan. Ama bir yandan şairlerin ve yazdıkları şiirlerin de çağın ruhuna her zaman direndiğini falan düşünmediğimi vurgulamam gerekiyor. Tersinden birçoğu bu ruh halinin içinden konuşuyor bana göre, ne yazık ki. Ve bu çağın ruhunu yeniden üretiyor ve besliyorlar. Peki kimdir çağın ruhuna direnenler, kimlere ithaf edildi bu kitap dersin eğer şöyle ifade edebilirim: Bu çağın ruhunun içinde var olabildiği bedene kalemiyle saldıran edebiyatçı, yazar, aydın; kamerasını sistemin çizdiği sınırların ötesine çeviren yönetmen vb. Ve asıl olarak önlerinde saygıyla eğildiğim, dağıttığı bildiriden, duvara astığı afişten ve elinde avucundaki tüm imkânları “silaha” çevirme konusunda

mahir tüm devrimcilere ve elbette ait olduğum ve bir gün mutlaka demekten asla vazgeçmeyen, dünyayı omuzlarında taşıyanlara; mavisile beyazıyla, grisiyle yaka farkı ayırt etmeksizin “toplumsal proletarya”ya. Ve tüm ezilen ötekileştirilen “yeryüzünün lanetlileri”ne. Selam olsun çağın ruhuna direnenlere tekrar, buradan da.

A.K.: “Anakronik Bir Darbe Teşebbüsü” şiirinizde “Çocuklar şeker yemiyorsa yiyemiyor değil” dizesiyle “çocuklar öldürülmesin/ şeker de yiyebilsinler” diyen Nâzım Hikmet’e bir selam görüyorum. Ne dersiniz?

Ö.B.Ö.: Evet haklısın net bir gönderme var orada. O şiir bir ütopya aslında ve orada çocuklar savaşların, katliamların ve yokluğun olmadığı bir evrende yaşıyorlar. Şeker yemiyorsa bu bir sağlık tercihi olabilir mesela ama imkânsızlıktan yiyemiyor değil.

A.K.: “Dert Olabilir Sınıfta Kalmak” şiirinde şöyle bir dize var. “Artık yakalarımızda rengarenk etiketlerimizle hepimiz teşhir ürünleri” . Bu durumun tespiti çok gerçekçi ve çok acımasızca. Ne dersiniz?

Ö.B.Ö.: Kesinlikle öyle. Yani bu dize üzerine uzunca yazabilirim fakat bu şiir benim en kıymet verdiğim şiirlerden biri olduğu için çok detaylandırıp büyüsunü kaçırmak istemem. Sadece şunu diyebilirim ki bir önceki kitabım *Ders Olabilir Sınıfta Kalmak*’a gönderme yapan bir şiir bu. O kitapla birlikte okunduğunda daha anlamlı belki de bu dize. Evet acımasız çünkü senin de dediğin gibi maalesef gerçekliğimiz çok acımasız. Sömürünün ve metalaşma düzeyimizin boyutları korkunç. Emperyalist barbarlık çağı bu ve Rosa Luxemburg’a referansla hâlâ, inatla ve gür bir sesle şunu söylemek boynumun -hatta bence boynumuzun-borcudur ki “Ya sosyalizm ya barbarlık” . Üçüncü bir yol olduğuna inanmıyorum.

A.K.: “Gerekçeli Kararın Altındaki İmza” şiirinizi Alman gazeteci Ulrike Meinhof’a ithaf etmişsiniz. Bu şiirin öznesi aslında kimdir? Meinhof ile bağıni biraz açıklar mısınız?

Ö.B.Ö.: Bu şiirin öznesi gazeteci Ulrike Meinhof’tan ziyade RAF/ Kızıl Ordu Fraksiyonu’nun devrimci lideri ve militanı Ulrike Meinhof’tur. Kendisi kahramanlarımdan biridir çünkü. Meinhof Batı Almanya burjuva devletinin bacaklarını titreten bir figürdür ve zaten birçok yoldaşı gibi hapishanede tutsakken devlet tarafından katledilmiştir. Ama bunu devlet intihar olarak açıklamıştır. Bu alçaklığa karşı ve devrimci Meinhof’a bir saygı duruşu olarak yazdım bu şiiri. Kendisi şiirde de yazıldığı gibi Marx’tan referansla “Avrupa’dan yükselen bir heyula”dır. “Yankısı duyuluyor Meksika’dan Afrika’ya kadar Mezopotamya dahil.”

A.K.: “Anlatılan Benim Hikâyemdir Telaşa Mahal Yok” şiiriniz 4 kısa şiirden oluşan, günümüz Türkiye gerçekliğine göndermeleri olan politik bir şiir, yanılıyor muyum? Bu şiirden hareketle şunu sormak istiyorum. Şair ya da daha genel olarak sanatçı politik olmalı mıdır?

Ö.B.Ö.: Evet haklısın, kitabın hemen hemen her şiiri gibi bu şiir de politik bir şiir. Şair ya da sanatçı keşke politik olarak sosyalizmden yana olsa diye temenni edebilirim sadece ve bu çok şahsi bir şey elbette, yargı değil asla. Dediğim gibi bu tercih meselesi. Kimseye şunu demek haddime değil benim: politik ol ve politik şiirler/metinler yaz vb. Bu tavrı doğru da bulmuyorum. Dileyen dilediğini yazabilir elbette. Fakat şuna itirazım var. Sırf bir şiir politik muhtevası var diye kimi şair / eleştirmen bozuntuları “bu şiir değildir” gibi kibirli ve artık bence klişe bir yargıda bulunabiliyor. Yani bu tarz hadsizliklere cevap bile vermemek gerek artık. Bir şiir sırf politik diye iyi değildir elbette, fakat tersinden sırf politik derdi var diye de birileri tarafından mahkûm edilemez. Yani →

MİRAS

Şefkatin katı boşluğunda
Sonsuza dek kanayan
Çelikten güllerin kapısını açarsın
Beni hafifçe öperek öldürürsün
Kimse ne olduğunu bilmez

Duvar konuşur bana sessizlik
Ölüm muslukta yıkanan ortak umudumuz
Bir posta kutusunda unuttuk ismi
Hepimiz bir başkasının çocuğuyduk

Sıvadan tasarruf iç sesimle
Yeraltı yalnızlığı taşıyorum şimdi
Paslı bir demire dua ediyor betonarme vicdan
Çatlakta açan brutalist zambaklar, komün balkonları
Terk edilmiş yapıya korsan yayın yapıyor
Su borularından
Fayanslarda büyüyor artık ıslak unutulmuş

Her balkon aynı lekede kurudu
Biri kendini astı çamaşırlar tertemiz biri kalbini
Paslı korkuluklar anımsıyor kahkahanı
Sigarasız sessiz suçsuz
Art brüt de severdi kâbuslar panoptikon
Sanki seninle aynı iklimden konuşuyoruz
Kaçak katlarda ruhsatsız sevişmeler lekelemelerle
Brutalist zambakların analog saatine uygun
Soyuz11 ile bakışıyoruz
Aramızda bir kozmonot parçalanıyor küfür kıyamet
Madalyası parlak altın elbiseli İskitler kadar
Cebimde yasaklı göktaşları

Kancası kalbine ilişik as beni
Ask me aşk beni öp en yaramaz yerimden çöz
Bayraktan yaptığım saçlarımı
Gece mor yalnızlığım ametist

Evet! Daha hazır olmamıştım
MG3e mermiyim hazırolda rahat
Yaralı komutlardan hangisi bir rejimi diğerine karan
Harcın haracını kesecek beyler?
Vakit onyedisine yeni girmiş çocukları
Tetikbaz şiirin sulu sepken kan mitiyle süsleyip
Mezarına dik koydu

Rüzgârın dans ettiği yerim benim
Dokunma çelikten çiçeklerime
Bir mühür bırakacağım miras:
Mahamudra

açıkçası ben de birçok şairin varoluş sancılarından, aşk acılarından ve bireysel zirvalıklarından bıktım ama bunu yazıyorsan bu şiir değildir diyemem, yeter ki iyi yazsın. Metnin anlam dünyasıyla, derdiyle ortaklaşmamız gerekmez, ama bunu nasıl bir biçim-biçimde yazdığı, nasıl ifade ettiği vb. en az ne anlattığı kadar önemli benim açımdan.

YER BİZ'E YETERDİ

Sevgi'den ve Şefkat'ten doğan..
keremle biz'e bağışlanan Yeryüzü..
rengâhenk büyüğü varsıl bir cennetti..
o cennet ki Mutluluk Barış ve Esenlik'ti
yaradılmış tüm ahsen canlara biz'e yeterdi!..
yeter ki varlığının özü kadri kıymeti bilineydi
sevgiyle şefkatle sarılıp korunabileydi/ keşke!
bunca çoğlanan öze yabancılaşan ins ve cins'ler!
gözü kalbi dönmüş kandökücüler zalim erkler!
yer bozguncuları lanetliler olmayaydı.. keşke!
o Sevgi ve Şefkat'le keremle bağışlanan yer!
biz'e yeterdi..

Hasan Ünal TEKAĞAÇ**HAİKU DEMETİ**

1. Dellenip durur,
Yatağına gitmesi
Engellenen su.
2. Sürükler ırmak,
Ayağında dermanı
Biten çakılı.
3. Zorlanır rüzgâr,
Sırtta çiçek kokusu
Yokuş çıkarken.
4. Dalda çürümüş,
Şarap olma hayali
Kuran üzümler.
5. Titreyip durdu,
Tüm kış telde asılı
Kalan uçurtma.

İsmail ALKAN**İZMİR GİBİ**

İzmir gibiyim artık,
Gülmeyi Alsancak'ta bıraktım,
Coşkuyu Karşıyaka'da,
Aşk Bornova'da...

Asansör kadar yorgun,
Agora kadar yıkık,
Eşrefpaşa kadar belalı,
Basmene kadar vedalara alışık,
Kemeraltı kadar kalabalık,
Yalı kadar cefakâr...

İzmir gibiyim yani;
Uzaktan ıslıl ıslıl, ama aslında yorgun
Ve her şeye rağmen,
Saat kulesi gibi dimdik ayakta...

Muharrem SÖNMEZ

*konusan her şeyi yendim
susan her şeye yenildim sonra*

Vefatının üzerinden on beş sene geçmiş Metin Güven'in, iyi bir şair, iyi bir okur ve iyi bir dosttu. Tanıştığımız günü unutamıyorum, eski bir Bursa evinin bahçe kapısının zilini çaldıktan sonra otomatın açılmasıyla birlikte heyecanla itiverdim kapıyı ve Metin abiyi görmeyi beklerken bahçede bir sürü kedi karşıladı beni. Metin abinin son yıllarında çocuk felcinden dolayı hareket etmesi zorlaşmıştı, oturduğu koltuktan temel ihtiyaçları ve bilgisayardaki çalışmaları hariç pek kalkamıyordu. Nazik bir sesle beni içeri çağırdı ve tanıştık. Sonrası akıp gitti, hatta dergisi *onaltıkırkbeşi* beraber hazırlayacak ve İlkey Aşık, Cihan Sönmez ile tasarladığımız fanzin *Loncanın* ilk üç sayısını hem maddi, hem manevi destekleyecek kadar, ki bir şairle dergi hazırlamanın zorluğunu, sıkıntısını, güzelliğini paylaşarak geçen iki sene. Bazen kavga edip küstüğümüz de oldu ama her defasında şiir ve hayat bizi tekrar bir araya getirdi. *BUYAZ (Bursa Yazın ve Sanat Derneği) 2010 Şiir Onur Ödülü* etkinliğinde şiirlerini benim okumamı istediğinde çok duygulanmıştım, kürsüden şiirlerini okuduğum sırada gözlerindeki yaşları gizlemeye çalışması dahi o babacan sevgisindendi.

Vefatından bir hafta önce bana sanki olacakları hissetmişçesine durduk yere, eğer ölürse yayınlanmasını istediği dosyaları bir hafıza kartına yükleyip vermek istediğini söyledi, biri toplu şiirler olarak *Kedi Çobanı*, biri de son yazdıklarından oluşan *Kedi Kılından Hırka* ismindeydi. Ama o hafıza kartını almak nasip olmadı. Sonrasındaysa ailesinden kimseye ulaşamadım ve bu söz bir vasiyet gibi içimde kaldı. Bir de dergisinde duyurusunu yaptığı arkadaşşı Eşber Yağmurdereli'nin yayınevi *Kibele Yayınları*'ndan çıkması beklenen bir dosya daha vardı, Cesare Pavese'nin Leuko ile Söyleşiler kitabına ithafen yazdığı şiirlerden oluşan *Kanda Yaşıyoruz, Kanda Öleceğiz, Ne Güzeldi*, bu kitap da bir türlü basılamadı.

Vefatından sonra onun için hiçbir şey yapamamanın verdiği sıkıntı ve öfkeyle gittiğim Bursalı sahaf ve yazar arkadaşlarla gerçekleştirdiğimiz hafta sonu buluşmalarına genç şair ve yazar adaylarının da dâhil olduklarını görünce bu konu hakkındaki düşüncelerimi onlarla da paylaşmıştım. O arkadaşlardan biri, o zamanlar üniversiteyi yeni bitirmiş Melih Karagöz'dü (Uludağ Ün. Türk Dili ve Edebiyatı). Sonraki zamanlarda Melih Karagöz üniversite tezi için konu aradığından bahsetmiş ve o konuşmamızdan ilhamla Metin Güven hakkında bir tez hazırlamak istediğini söylemişti. Ne kadar mutlu olduğumu hatırlıyorum, hiç değilse böyle bir şeye vesile olmak bile sevindiriciydi. Bu tez sonrasında *Yılmaz Akkılıç Bursa Araştırmaları Yarışması*'nda birincilik ödülünü kazandı ve Nilüfer Belediyesi tarafından kitaplaştırıldı. Melih Karagöz'e bu değerli, titiz ve kapsamlı çalışması için çok teşekkür ederim.

Halbuki, bir ara hem üyesi olduğum, hem de genel sekreterlik görevini üstlendiğim *BUYAZ* derneği için hazırladığımız etkinliklere destek ararken yapılacaklar listesindeki bir başlığı da Metin abinin toplu şiirlerine ayırmıştık, bu dosyanın kapsamlı bir şekilde basılmasına yardım edecek kişi ve kurumlara ziyaretler gerçekleştirmiştik, o tarihlerde yanılmıyorsam İl Özel İdaresi Kültür İşleri Müdürü'nün şair olmasını göz önüne alarak yaptığımız

SIR III

Herkesin içinde bir kuyu vardır
Mesafeyi unutma!

Nevzat KONŞER

32

GÜZ TERCÜMESİ

Güze yazdım bütün sözcükleri
gamzemdeki ölümüne kır çiçeklerinin
bir manolyanın rüzgârda kanadığı zamana
bir rüzgârın topladığı dallarına yazdım dut ağaçlarının!

örümcek ağlarına özenip arada sırada
keşmekeş soluğuyla kendini ören insana
ve söküğünü dikemeyen kuytusuna bir kadının
bir çocuğun boş kalan kollarına yazdım!

harfleri çıkardım bir kuyunun koynundan
göğü yazar gibi yazdım düş ağaçlarına
rüyâ mıydı konuştuğum, konuştuğum rüyâ mı
yırtar gibi karladım bakışlarımdaki beyaz yaprakları
bir ormana sessiz ol derken çıkan fısıltıya
karanlığın yere düşen yollarına yazdım acımı!

yüzüne yazdım bütün sözcükleri
demirin tozuna, kokusuna asitli bir akşamın
fabrika bacalarına ve dumanın ruhuna
canında tek odalı evler taşıyan insanların
çileli sonlarına yazdım ıssız harflerimle!
geceyi göğsünde saklayan bir kimsesizin
gömüldüğü yıllarına yazdım dilimdeki Bismillahi!

hüzne yazdım bütün sözcükleri
hangi dilde söylesem yaprak dökülmeli
hangi dilde söylesem çevrilmeli güze! ///

başvurular, şehrin önde gelen iş insanlarıyla gerçekleştirdiğimiz görüşmeler, belediyeler vesaire derken kimseden olumlu bir yanıt alamamanın hüznü hala içimdedir. Kendi yaşadığı kentin değerlerine bu kadar uzak duranlarla hiçbir noktada yan yana gelemeyişimin bir nedeni de bu. Hakeza kentte gerçekleştirilen hiçbir etkinliğe davet edilmeyişimin nedeni de bu olsa gerek. Çünkü gerçekleri duymaya cesaret edememeleri son derece doğal, doğal olmayan ülke ve kent kültürüne bu kadar katkısı olmuş bir şairi, Metin Güven'i görmezden gelmeleridir.

Elbette ki, makam sahiplerinin ve bağlı oldukları kurumların da zamanı geçecek, yeryüzünden adları, yüzleri ve sesleri silinip gidecek ama insanlığın ortak hafızasına yazılmış şiirler ve dizeler hep var olacaklar, Metin Güven ve onun şiirleri gibi.

Emin ORHAN

Birden indi sıcaklar tepemize. Evin içinde güneşle köşe kapmaca oynuyoruz.

Sabah doğunun ısıltısıyla biraz kıvrılıp dursam da yatakta, uyku daha da bastırıyor. Biraz daha, biraz daha derken gün dönüveriyor evin diğer pencerelerine.

Şimdi ara kattayız.

Tepemizdeki Nurdamlı Hanımlar apartmanda karşılaştığı herkese üst katın yazın yakıcı, kışın dondurucu olduğunu söyleyip dururlar.

Önceleri alt katlarda oturmuşlar.

Zeminde oturdukları zaman lağım borularının patlayıp odaları oturulmayacak duruma gelmiş. Kimse de orali olmamış. Çok iyi anlıyorum onların sıkıntılarını.

Sıkıntı değil ızdırıp.

Bütün apartmanın pisliliği içinde kalıvermek ne kadar acı!

Bir de gece geç gelip elektrik anahtarını bulamayanlar otomati açmak için zamanlı zamansız onların zilene basıyorlarmış. Gecenin ikisi, üçü... zıııııııı sesiyle yataktan fırlayıp uykulu uykulu kapıya koşturunca biraz olsun uyanıp farkına varabiliyormuş neyin ne olduğunu.

-Hadi, uyandım, açayım bari, deyip düğmeyi basınca karşısında alkol kokan üçüncü kattaki Nazmi Bey, bir de kelle gibi sırtıp, niye geç açtın kapıyı? dediğinde gel de çıldırma.

Neyse, apartmanlarda oturmak hep dert, dert olmasa da sıkıntı.

Bir de kaba, arsız, yüz­süz ve sonradan görmüşler varsa yandın.

Alt kattaysan üst katlardaki, yorgan, battaniye, çarşaf, masa örtüsü; tozlu ve pis giysiler balkon ya da pencerelerden silkildiği anda az önce yaptığın temizliğin bir anlamı kalmaz. Hadi o neyse ne, ama balkonda kitap okuyup çay içiyorsan bardağın içi doluverir toz toprakla. Saç, tüy ve bilimum pislikle...

Okuduğun kitap ya da derginin sayfalarındaki sözcük ve cümleler örtülür, inci ve kalın bir pislik örtüsüyle.

Yarım kalır okuman.

Önce sinirden başını yukarı kaldırdığın zaman tekrar bir toz öbeği gelirir yüzüne gözüne. Aklına gelen bütün duaları mı, beddualarını okursun! O anki ruh halin neyi kaldırırsa akıp gider ağzından söz öbekleri.

Bunların çoğunu yaşamış ademçocukları olduğumuzdan hak veririz Nurdamlı Hanımlara.

Biz onun bir kat altında olduğumuz için az etkileniyoruz soğuk ve sıcaktan.

Anlayacağınız yazın sıcağı, kışın ayazı doğrudan tepemize inmiyor. Buna çok şükür derim her zaman. Bazılar tuhaf tuhaf bakar böyle söylediğim için.

Evde, güneşe göre yön alırım.

Ev dediğime bakmayın, bir daire. Bildiğiniz apartman dairesi.

Keşke bahçeli bir ev olsa da avuç içi kadar toprağı çiçek böceklerle, sebze ve meyveyle donatıp zamanımı güzel eyleseydim. Bu sıcaklarda oturup ağacın dalları altında okusaydım kitaplarımı.

Bir de aylık yazmaya başladığım Akatalpa yazılarını da bu ağaçlarının altında yazıp o çiçeklerin güzel kokularını içime çekseydim.

Demlediğim çayı yudum yudum içerken yazabilseydim...

Salona geçip serinleticiyi açmaya başlayacakken kızımın sesi,

BENZETME

ince bir duruştu
bir mevsim fazlası yüreğim
içine düştüğüm yolları
geçerken sana rastladım
kaz dağları'ndan esiyordu
üç güzelin rüzgârı

zaman ötesi titreşimler
sazın teline konmuş on iki serçe
söğüt yaprağı bayramlık dilim
gam çeken kumru yuvasız
büyütmüş onca yavruyu

çok yönlü konuşuyor
güneşin betimlemesi taş duvar
renk katıyorum kırmızı güllere
ida görkemi büsbütün bağlandım
suları gezdiren mavi göklere

bütün gün yorulur
rüzgârında kaldığımız ağaçlar
umut göçüne bağlı yaşamakta
insanı taşıyor bir yere
geldiğin yeri gideceğine göre
beni kendine benzetme

Fazlı ÇOBAN

BU YERLERDE BENİ SEN TUTAR

boğazıma sarılmış akşam uykular yitik zaman
kim verdi bu aşkı ödeyemem ben
döner dilim ağrır içim uzar mahpusluğum
yaşamak her sabah gelir ölüm gibi kavuşmam var
sen uzak sevda yurtlarında kimsesiz
sahipsiz yanım dinmeyen sızım çöle kalan ıssızlığım
batar soluğum aynalar içimde yanar
öksüz bir çocuğum bu yerlerde beni "sen" tutar

-Baba yaz gelince güneşle köşe kapmaca oynuyorsun, demesin mi?

Raftan aldığım kitabın kapağına bakarken hanım,

-Emin Efendi güneşle didişmen bittiyse sofraya hazır, deyince kitapla oturdum yemeğe. Hızlı hızlı tıknıp sandalyemi geri çektim. Çayımı sehpa­ya koyup Epiktetos'tan bir bölüm okuyarak başladım güne,

"Yolda yürürken bir çiviye basmamaya veya ayağınızı incitmemeye nasıl dikkat ediyorsanız, aynı şekilde zihninizin en üst yeteneği olan aklınızı zayıflatacak şeylerden kaçınmak için çok dikkatli olmalısınız. Erdemli yaşam akıl üzerine kuruludur. Eğer siz aklınızı korursanız, aklınız da sizi korur." *

*İşsel Huzur İyi Yaşamın Kapısını Açar, Epiktetos, Çeviren Cengiz Erengil, Koleksiyon Yayıncılık, 2. Bas, Nisan 2011 İstanbul

BOŞLUĞU DOLDURUYORUZ

I.

Rüzgârın bir poşeti havalandırması gibi
 Boşluğu dolduruyoruz hepsi bu
 Sevdığım sen bunların arasında her şeyi anlamlandırmak
 içinmiş gibi
 Patlamış öylece ışıklı sarı beyaz papatyalar
 Yol kenarında açlık sınırında bekleyen insanlar
 Sınırlar sevdiğim insanın ölüm tanrının icadı
 İhtiyacı hatta yoksa o kadar yalnızlık nasıl
 Kasım sonunda tek başına bir yaprak gibi
 Düşmemiş ama anlamsız
 Düşmesi biteviye yaşam için
 Toprak için belki karınca için
 Sen bunların ortasında sevdiğim
 Kumsala uzanan gün batımı
 Çıplak ayakla köpüren suda yürümenin verdiği huzur
 Gibi güzelsin
 Kuru yapraklara bastığımızdaki ses gibi
 Geçip gidiyoruz üzerinden hepsi bu
 Sen tüm bunların ortasında o sesi sevmek gibi
 Yavaşlamak ve anlamaya çalışmak gibi
 Güzlesin...

...
 Göller gözlerinden mi başladı dünyaya
 Kuşlar gülümseyişinden havalanınca
 Birisi inanmış gibi hayata burdasın
 Dağı bürümüş ağaçlar gibi rengârenk burdasın
 Açmış gibi, yırtmış gibi toprağı bir çiçek burdasın
 Yağmur yağmış da salyangozlar çıkmış gibi
 Rüzgâra karşı koyarak uçan bir martı gibi açık denizde
 Güzelsin, burdasın...
 Tüm bu acılar da burada
 Evine ekmek götürmek için bir baba
 Dip boyası gelmiş bir kadın
 Kendini susmak zorunda kalan azınlık
 Mesela Gala Süt demekmiş Rumca
 Ben bunu yeni öğrendim
 Bir de insan olmayı çok sonra
 Okullardan ve ezberletilmiş devletten
 Asılmış ama kıyıya vurmamış Denizlerden
 Beyoğlu'nda darmadağın eylülünden
 Temmuzda Sivas'tan sonra
 ...
 Öğrendim sabah hep umut hep
 Saçlarında sevdiğim güneş sarısı
 Birden sanki aralık perdeden yüzüme dokunur gibi
 Güzelsin, burdasın...

**ANKARA DÜŞÜNCENİN
GRİ PALTOSU**

Konuşmazsın, konuşmak bozar her şeyi
 Yağmur düşüyor içime
 Bakkalın vitrini gözlerime batıyor
 Bir köpek geçiyor sokağın suskunluğuna basarak
 Güneş, kâğıttan bir gemi gibi batıyor
 Ankaranın rüzgârı yüzümü değil içimi kesiyor
 Ankara'nın kış sabahları
 Düşüncenin gri paltosu gibi
 Çamaşır ipinde bir gömlek gibi sallanıyor düşünceler
 Biz, artık adımlarını unutmuş sevinçleriz
 İçimizdeki caddeler, terk edilmiş şarkılar gibi boş

Bir kafede oturuyorum
 Ve kahve değil
 Bir zamanın kalıntısını içiyorum
 Oturduğum sandalye
 Bir başka yalnızın terinden yapılmış
 Ve herkes burada
 Ama kimse burada değil

Bastonlu bir adam geçiyor
 Elllerinde öğle saatinin soğuk altını
 Bir kadın geçiyor
 Elinde bir torba, unuttuğu hayat içinde
 Çiçekçide bir kırmızı
 O kadar kırmızı ki
 Sana hiç yazmadığım cümleler kadar gerçek
 Yalnızlığa isim vermeyen bir şehirde
 Bir düğme gibi yuvarlanıyor düşünceler
 Ankara hâlâ kalabalık gülümsüyor
 Ama içimizdeki caddeler
 Terk edilmiş şarkılar gibi boş

YILDIZ SARISI

Ne demirsin dövülürsün, ne ahşapsın sarılırsın. Ölü dostlar
 katlanır tek ayrıklığıma. Getirildim getireli dünyaya,
 kıyısına ilişip gecenin, beyaz odalarda yıldız sarısı
 düşünüyorum ağlamaklı çocuklarına zamanın. Her şey geçti,
 gidiyoruz diyecek sanki annem, anne kokulu şalına sarıp
 kayıp günlerimi. Mavi aydede, kahırlı çocuklar doğuran
 tarihlere vurmayacak şefkatini. İnsan, nasıl da yoruluyor
 yorulmamaktan. Ayaklarını yere değdir doğmamış
 kardeşim. Toprak sağaltsın yitirdiklerini...

Yayın Yönetmeni : Ramis Dara
 Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Halim Çiftçi
 Yazışma ve posta kargo adresi : PK 68 16361 Ulucami – BURSA
 E- Posta : akatalpa@hotmail.com
 Yayın Türü : Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685

İsteyen herkes akatalpa sitesinden kâğıt çıkışı alabilir.

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
 Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının başışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının katkılarıyla yayımlanmaktadır.